

ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΒΑΣΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ

ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ WPPSI-III^{GR}

Η Κλίμακα WPPSI (*Wechsler Preschool and Primary Scale of Intelligence*), αποτελεί το σημαντικότερο παγκοσμίως ψυχομετρικό εργαλείο αξιολόγησης της νοημοσύνης και της γενικής γνωστικής λειτουργικότητας παιδιών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας. Για την Ελλάδα και την Κύπρο από το 2015 έχουμε σταθμισμένη στην ελληνική γλώσσα την τρίτη έκδοση του συγκεκριμένου εργαλείου (WPPSI-III^{GR}). Οι δυνατότητες πλέον αξιολόγησης της γνωστικής λειτουργίας παιδιών, ηλικίας από 2 ετών και 6 μηνών έως 7 ετών και 4 μηνών, διευρύνονται και είναι, ίσως για πρώτη φορά, δυνατή η σταθμισμένη αξιολόγηση των νοητικών ικανοτήτων των ηλικιών αυτών.

Το WPPSI-III^{GR} παρέχει την δυνατότητα αξιολόγησης σε γλωσσικά και πρακτικά γνωστικά πεδία καθώς και στην γενική νοητική ικανότητα του εξεταζόμενου παιδιού. Το Κυπριακό Ινστιτούτο Ψυχοθεραπείας προσφέρει **ολοκληρωμένη εκπαίδευση** στην Κλίμακα αυτή, σε πτυχιούχους ψυχολόγους, σε όλες τις συνιστώσες χορήγησης και ανάλυσης της.

Η **βασική** μας εκπαίδευση στο WPPSI-III^{GR} αποτελείται από **2 μέρη**:

- Στην **πρώτο μέρος** προσφέρεται **επαγγελματική εκπαίδευση, διάρκειας 16 ωρών (2 οκτώωρα)**, σχετικά με την **χορήγηση** των **14 Υποδοκιμασιών** του τεστ, την **καταγραφή** των

αποτελεσμάτων, την **ερμηνεία και ανάλυση** τους καθώς και την **συγγραφή** της ψυχολογικής έκθεσης βάσει των ψυχομετρικών ευρημάτων.

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΑΥΤΗ ΣΥΝΟΔΕΥΕΤΑΙ ΑΠΟ ΕΠΙΣΗΜΟ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΤΙΚΟ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ

- Στο **δεύτερο μέρος** της εκπαίδευσης, δίνεται η δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους **μίας τουλάχιστον χορήγησης του WPPSI-III^{GR}**, σε εξεταζόμενο της επιλογής τους, με **πλήρη καταγραφή** των ψυχομετρικών αποτελεσμάτων και **συγγραφή επιστημονικής έκθεσης**, με **παράλληλη ενίσχυση και ανατροφοδότηση** από τον εκπαιδευτή σχετικά με τον **εντοπισμό και την επισήμανση διαφόρων λαθών και παραλείψεων** που τυχόν παρατηρήθηκαν
- *Προαιρετικά για όσους εκπαιδευόμενους το επιθυμούν, δίνεται η δυνατότητα συμμετοχής σε ειδική εξέταση για την απόκτηση «Πιστοποιητικού Επάρκειας», ιδιαίτερος χρήσιμου για χορηγήσεις της ψυχομετρικής δοκιμασίας σε εξουσιοδοτημένους φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα*

Αναλυτικά τα κεφάλαια της **βασικής** εκπαίδευσης στο **WPPSI-III^{GR}** είναι τα **παρακάτω**:

- ❖ Εισαγωγικά στοιχεία σχετικά με την ανάπτυξη της νοημοσύνης στην νηπιακή και προσχολική ηλικία
- ❖ Βασικά στοιχεία σχετικά με της ψυχομετρικές αξιολογήσεις των γνωστικών ικανοτήτων και της νοημοσύνης
- ❖ Βασικά θέματα – ερωτήματα σχετικά με τα τεστ νοημοσύνης
- ❖ Περιβαλλοντολογικοί παράγοντες που επηρεάζουν τη νοημοσύνη 4χρονων παιδιών
- ❖ Συνοπτική αναδρομή της σημαντικότερους ειδικούς ψυχομετρικών εργαλείων αξιολόγησης νοημοσύνης
- ❖ Κατάλογος με της συνηθέστερες αξιολογήσεις νοημοσύνης που χρησιμοποιούνται στην Ελλάδα
- ❖ Συγκρισιμότητα βασικών χαρακτηριστικών 10 ιδιαίτερα γνωστών τεστ γνωστικών ικανοτήτων
- ❖ Στοιχεία δεοντολογίας στην χορήγηση και ανάλυση των τεστ
- ❖ Κριτήρια και κανόνες για τα ψυχολογικά τεστ
- ❖ Θέματα δεοντολογίας στην ψυχομετρία
- ❖ Εισαγωγικά στοιχεία στα Wechsler τεστ (ιστορική προσέγγιση στα τεστ νοημοσύνης του Wechsler, αναδρομή της προηγούμενες εκδόσεις των τεστ WPPSI, ιστορικά στοιχεία σχετικά με την αξιολόγηση της νοημοσύνης στην προσχολική ηλικία)
- ❖ Παρουσίαση των 4 εκδόσεων του WPPSI:
 - WPPSI (1967)
 - WPPSI-R (1989)
 - WPPSI-III (2002)
 - WPPSI-IV (2012)

- ❖ Το θεωρητικό υπόβαθρο των Wechslerτεστ (Από τον Spearman ως τον Catell και έως την CHC θεωρία) [Αναλυτικοί Πίνακες] [Βασικές συσχετίσεις του WPPSI-III με την CHC θεωρία]
- ❖ Η ελληνική έκδοση του WPPSI(WPPSI-III^{GR})
 - Η Δομή του τεστ για της ηλικίες 4:0 έως 7:3:(5 Σύνθετοι Δείκτες, 14 Υποδοκιμασίες)
 - Η Δομή του τεστ για της ηλικίες 2:6 έως 3:11:(4 Σύνθετοι Δείκτες, 5 Υποδοκιμασίες)
- ❖ Τομείς και εφαρμογές του WPPSI-III
- ❖ Ειδικές περιπτώσεις χορήγησης (χρονική αλληλοεπικάλυψη του WPPSI-III με άλλα τεστ)
- ❖ Βασικές κατευθύνσεις στην χορήγηση του WPPSI-III^{GR}:
 - Το εξεταστικό υλικό του τεστ
 - Ο χώρος που γίνεται η εξέταση
 - Η συνεργατική σχέση με το παιδί
 - Γενικές οδηγίες χορήγησης
 - Αποδεκτές αλλαγές Βασικών από Συμπληρωματικές Υποδοκιμασίες (και για τις 2 ηλικιακές ομάδες)
 - Συστάσεις για το πότε επιλέγουμε να χορηγήσουμε τις Βασικές, τις Συμπληρωματικές και τις Προαιρετικές Υποδοκιμασίες
 - Διευκρινήσεις σχετικά με τα «Σημεία Έναρξης» των Υποδοκιμασιών
 - Οι κανόνες «Αντιστροφής» της χορήγησης των Στοιχείων
 - Παρουσίαση παραδείγματος Αντίστροφης χορήγησης
 - Οι κανόνες Αντίστροφης συνοπτικά
 - Οι διαδικασίες «Διακοπής» στην χορήγηση των Υποδοκιμασιών
 - Ο υπολογισμός του «Χρόνου» στην χορήγηση των Υποδοκιμασιών
 - Οι ερμηνείες άλλων συμβόλων στην Φόρμα Καταγραφής και στο Εγχειρίδιο Χορήγησης και Βαθμολόγησης

❖ **ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ 14 ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΩΝ ΤΟΥ WPPSI-III^{GR}**

- Δίνεται λεπτομερής και αναλυτική παρουσίαση για τις κάθε μια από τις 14 Υποδοκιμασίες (Σχέδιο Κύβων, Πληροφορίες, Μήτρες, Λεξιλόγιο, Αντιστοίχιση Εννοιών, Αναζήτηση Συμβόλων, Λεκτικός Συλλογισμός, Κωδικοποίηση, Κατανόηση, Συμπλήρωση Εικόνων, Ομοιότητες, Προσληπτικό Λεξιλόγιο, Συναρμολόγηση Αντικειμένων, Κατονομασία Εικόνων) και για τις 2 ηλικιακές ομάδες. Πιο συγκεκριμένα η παρουσίαση της χορήγησης περιέχει τα παρακάτω Υποκεφάλαια:
 - Βασικά στοιχεία Υποδοκιμασίας
 - Ειδικές επισημάνσεις χορήγησης
 - Τρόπος βαθμολόγησης

- Παράδειγμα χορήγησης – βαθμολόγησης
- Γνωστικές Ικανότητες που διερευνώνται από την Υποδοκιμασία

ΜΕΤΑ ΤΟ ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΘΕ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ, ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ, ΜΕ ΤΗΝ ΒΟΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ

ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ

(ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΥΠΟΔΟΚΙΜΑΣΙΕΣ ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΗΣ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ)

- ❖ Ειδικότερα στοιχεία για της Σύνθετους Δείκτες (*Γενικός Δείκτης Νοημοσύνης, Λεκτικός Δείκτης Νοημοσύνης, Πρακτικός Δείκτης Νοημοσύνης, Δείκτης Ταχύτητας Επεξεργασίας, Γενικός Γλωσσικός Δείκτης*). Πιο συγκεκριμένα αναφέρονται τα παρακάτω στοιχεία:
 - Αναλυτική καταγραφή των Γνωστικών Ικανοτήτων που ανιχνεύονται από τον κάθε Σύνθετο Δείκτη
 - Συνοπτικοί Πίνακες των Γνωστικών Ικανοτήτων που ανιχνεύονται της Σύνθετους Δείκτες

❖ **Η ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ WPPSI-III^{GR}**

Δίνεται αναλυτική παρουσίαση του κάθε στοιχείου που καταγράφεται στις **2 πρώτες σελίδες** της **Φόρμας Καταγραφής** και του **κάθε Πίνακα** που βρίσκεται στα Παραρτήματα του Εγχειριδίου Χορήγησης και Βαθμολόγησης, με συγκεκριμένο **παράδειγμα** καταγραφής αποτελεσμάτων. Η αναλυτική παρουσίαση αναφέρεται στις Φόρμες Καταγραφής και των 2 ηλικιακών ομάδων (2:6-4:0 και 4:0-7:3). Πιο συγκεκριμένα αναλύονται τα παρακάτω υποκεφάλαια:

- Προσδιορισμός ηλικίας κατά την χορήγηση
- Υπολογισμός Αρχικών Βαθμών
- Υπολογισμός Τυπικών Βαθμών (Μετατροπή Αρχικών Βαθμών σε Τυπικούς)
- Υπολογισμός του Αθροίσματος των Τυπικών Βαθμών
- Μετατροπή Αθροισμάτων Τυπικών Βαθμών σε Σύνθετους Δείκτες
 - Εύρος Διακύμανσης των τιμών των Σύνθετων Δεικτών
 - Ερμηνεία του στατιστικού όρου του «Εκατοστημορίου» (*Percentile Rank*)
 - Ερμηνεία του στατιστικού όρου του «Διαστήματος Εμπιστοσύνης» (*Confidence Intervals*)
- Το Διάγραμμα των Τυπικών Βαθμών των Υποδοκιμασιών
- Το Διάγραμμα των Τυπικών Βαθμών των Σύνθετων Δεικτών
- Υπολογισμός αποτελεσμάτων αν δεν έχουν χορηγηθεί όλες οι Υποδοκιμασίες (Υπολογισμός αθροισμάτων κατά αναλογία)

- Υπολογισμός Νοητικής Ηλικίας
- Η πρώτη σελίδα της Φόρμας Καταγραφής πλήρως συμπληρωμένη
- Σύγκριση Διαφορών σε Σύνθετο Επίπεδο (σε επίπεδο Σύνθετου Δείκτη)
 - Ερμηνεία του στατιστικού όρου της «Κρίσιμης Τιμής – Στατιστικής Σημαντικότητας» (*Critical Value*)
 - Ερμηνεία των «Επιπέδων Σημαντικότητας» (*Level of Significance*)
 - Ερμηνεία της «Στατιστικά Σημαντικής Διαφοράς» (*Statistical Significance of Difference*)
 - Ερμηνεία του στατιστικού όρου της «Τιμής Βάσης» (*Base Rate*)
 - Ερμηνεία των «Κριτηρίων Σύγκρισης των Τιμών Βάσης»
- Συγκρίσεις Διαφορών σε Επίπεδο Υποδοκιμασίας
 - Ερμηνείες όλων των στατιστικών όρων (ανάλογων με της όρους της «Σύγκρισης Διαφορών σε Σύνθετο Επίπεδο»)
- Καθορισμός Δυνατοτήτων και Αδυναμιών
 - Υπολογισμός της «Μέσης Τυπικής Βαθμολογίας» (είτε σε επίπεδο Συνολικού Μέσου Όρου, είτε σε επίπεδο Λεκτικού, Πρακτικού Μέσου Όρου)
 - Μέτρηση της «Διαφοράς από το Μέσο Όρο»
 - Εκτίμηση της «Κρίσιμης Τιμής» (σε 2 «Επίπεδα Σημαντικότητας»)
 - Υπολογισμός της «Δυνατότητας – Δ» και της «Αδυναμίας – Α»
- Ερμηνεία του πίνακα «Διασποράς» [*πίνακας Αθροιστικών Ποσοστών (Τιμών Βάσης)*]
- Η δεύτερη σελίδα της Φόρμας Καταγραφής πλήρως συμπληρωμένη

❖ Η ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΟΥ WPPSI-III^{GR}

- Τα επίπεδα αξιολόγησης της νοημοσύνης
- Αξιολόγηση του Τυπικού Βαθμού των Υποδοκιμασιών (Τυπική Απόκλιση, Εκατοστιαία Θέση, Αντιστοιχία με επίδοση Σύνθετου Δείκτη, Γνωστικές Ικανότητες, Εκπαιδευτικές Ικανότητες)
- Ερμηνεία της «Καμπύλης Ομαλής Κατανομής» (*Καμπύλη του Gauss*) στα τεστ Wechsler
- Τα Βήματα της Ερμηνείας:
 - **ΒΗΜΑ 1:** Αξιολόγηση ΓΔΝ (Ανάλυση των περιπτώσεων όπου η αξιολόγηση του ΓΔΝ έχει περιορισμένη σημασία – ερμηνεία των «Ασυνήθιστα Μεγάλων Διαφορών»)
 - **ΒΗΜΑ 2:** Αξιολόγηση των Σύνθετων Δεικτών: ΛΔΝ, ΠΔΝ, ΔΤΕ, ΓΓΔ (Περιπτώσεις όπου η αξιολόγηση του επιμέρους Δείκτη έχει περιορισμένη σημασία)

- **ΒΗΜΑ 3:** Αξιολόγηση Διαφορών σε επίπεδο Δείκτη (Όρια των «Ασυνήθιστα Μεγάλων Διαφορών» της επιδόσεις μεταξύ των Σύνθετων Δεικτών)
 - **ΒΗΜΑ 4:** Αξιολόγηση Διαφορών σε επίπεδο Υποδοκιμασίας (Βασικές κατευθύνσεις στην ερμηνεία των Τυπικών Βαθμών των Υποδοκιμασιών)
 - **ΒΗΜΑ 5:** Σύγκριση επιδόσεων Υποδοκιμασιών είτε με τον Συνολικό Μέσο Όρο, είτε με το Μέσο Όρο επιμέρους Σύνθετου Δείκτη
 - **ΒΗΜΑ 6:** Γενικές υποθέσεις για της Δυνατότητες και της Αδυναμίες του συνολικού γνωστικού προφίλ του παιδιού (στοιχεία Ποιοτικής Ανάλυσης του τεστ)
- **Η ερμηνεία της πολύ χαμηλής νοημοσύνης βάσει του WPPSI-III**
 - Χαρακτηρισμός νοητικής στέρησης σε σχέση με την επίδοση σε τεστ νοημοσύνης (Οριακή νοημοσύνη, Ήπια, Μέτρια, Βαριά νοητική στέρηση)
 - Αναλυτική καταγραφή των ορίων και των διαβαθμίσεων της Νοητικής Στέρησης, βάσει του παρόντος νομικού πλαισίου *(οι καταγραφές αναφέρονται και βάσει του ICD-10 και βάσει του DSM-5)*
 - Περιπτώσεις όπου ο Αρχικός Βαθμός Υποδοκιμασίας είναι 0 και ακυρώνεται η επίδοση της Σύνθετου Δείκτη
 - Δυνατές αντικαταστάσεις Βασικής Υποδοκιμασίας που έχει βαθμολογηθεί με 0 Αρχικό Βαθμό, από άλλη Υποδοκιμασία με κάποιον Αρχικό Βαθμό
 - Στοιχεία ποιοτικής ανάλυσης για την αξιολόγηση της πολύ χαμηλής νοημοσύνης

❖ Η ΣΥΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΤΗΣ ΨΥΧΟΜΕΤΡΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- Οι κύριες κατευθύνσεις για την συγγραφή ψυχομετρικής έκθεσης αξιολόγησης
 - Αναλυτική παρουσίαση των απαιτούμενων παραμέτρων για την συγγραφή της έκθεσης
 - Παράδειγμα έκθεσης ψυχομετρικής αξιολόγησης με την χορήγηση του WPPSI-III
- ❖ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Έντυπο Καταγραφής Αποτελεσμάτων του WPPSI-III
 - ❖ Βιβλιογραφία (καταγράφεται το σύνολο της αγγλόφωνης βιβλιογραφίας του τεστ)

**ΟΛΑ ΤΑ ΠΑΡΑΠΑΝΩ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΕΙΣ ΣΥΝΔΥΑΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΜΕΓΑΛΟ
ΑΡΙΘΜΟ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΤΕΡΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΛΗΡΕΣΤΕΡΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΗΣ ΨΥΧΟΜΕΤΡΙΚΗΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ**

Η βασική μας εκπαίδευση της Κλίμακας Νοημοσύνης WPPSI-III, στοχεύει στην κάλυψη των επιστημονικών αναγκών καθώς και στην διεύρυνση των ικανοτήτων και των γνώσεων των εκπαιδευόμενων στους παρακάτω τομείς:

- Χορήγηση των 14 Υποδοκιμασιών
- Συμπλήρωση στην Φόρμα Καταγραφής των αποτελεσμάτων με παράλληλη κατανόηση του συνόλου των Πινάκων που βρίσκονται στα Παραρτήματα του Εγχειριδίου Χορήγησης και Βαθμολόγησης
- Ερμηνεία και Ανάλυση των ψυχομετρικών αποτελεσμάτων του τεστ
- Συγγραφή της ψυχομετρικής έκθεσης

Ευελπιστούμε ότι η παρούσα εκπαίδευση μπορεί να βοηθήσει στις παραπάνω κατευθύνσεις, στα πλαίσια της καλύτερης δυνατής παρουσίασης της βασικότερης Κλίμακας αξιολόγησης γνωστικών ικανοτήτων παιδιών προσχολικής και πρώτης σχολικής ηλικίας

Ο Διδάσκων της Κλίμακας WPPSI-III^{GR}

Μόσχος Νίκος

Κλινικός Ψυχολόγος